

vestnik

Letnik XXIX.

Celovec, petek, 29. november 1974

Štev. 48 (1687)

PRESEDSTVO SR HRVATSKE POUDARJA:

Z neizpolnjevanjem člana 7

se avstrijska vlada podreja zahtevam velikonemških in neonacističnih sil

„V zadnjem času se je povečal pritisk na hrvaško in slovensko manjšino v Avstriji, zoper kateri uprizarjajo fašistično obarvane manifestacije, ki hkrati ogrožajo tudi sam demokratični razvoj republike Avstrije ter škodujejo njenim notranjim in zunanjim odnosom. S tem, da Avstrija ne izpolnjuje temeljnih določil državne pogodbe glede manjšin, se dejansko podreja zahtevam velikonemških in neonacističnih sil, da naj manjšinam odtegne njihove pravice. Tako se položaj hrvaške in slovenske manjšine vedno bolj poslabšuje, kar predsedstvo SR Hrvatske in vsa jugoslovanska javnost odločno obsojata.“

Tako je bilo poudarjeno na seji predsedstva SR Hrvatske, ki je prejšnji teden v Zagrebu razpravljalo med drugim o najnovejšem razvoju jugoslovansko-avstrijskih odnosov v zvezi s položajem hrvaške in slovenske manjšine.

Na seji so poudarili, da razvija socialistična, samoupravna in neuvrščena Jugoslavija z vsemi državami, še posebej pa s sosedami vsestransko sodelovanje na podlagi aktivne miroljubne koeksistence. Na tej podlagi je razvijala Jugoslavija sodelovanje tudi z Avstrijo, s katero si še naprej želi dobrososedskih in prijateljskih odnosov. Toda razvoj dobrih sosedskih odnosov je — kakor so poudarili na seji — odvisen v enaki meri od dobre volje obeh strani.

V tej zvezi so opozorili, da je Jugoslavija leta in leta skušala urediti odnose s sosednjo Avstrijo in odstraniti ovire, ki so nasprotovale razvoju medsebojnega sodelovanja. To velja predvsem za položaj hrvaške in slovenske manjšine, pa tudi za vrnitev arhivov in kulturnih dobrin, ki so bili odneseni med drugo svetovno vojno ali pa so še od prej na Dunaju.

Predsedstvo SR Hrvatske je ugotovilo, da je vlada SFRJ sprožila vrsto pobud za to, da se uredi problem manjšin v Avstriji. Pri tem je bilo opozorjeno, da je Jugoslavija kot skupnost več narodnosti položaj manjšin oziroma narodnosti uredila na podlagi njihove popolne enakopravnosti. **„Toliko bolj je obžalovanja vredno, da Avstrija niti po dvasetih letih ni izpolnila temeljnih in najvažnejših določil 7. člena državne pogodbe glede zaščite in razvoja hrvaške in slovenske manjšine,“** je bilo naglašeno na seji predsedstva SR Hrvatske. Zaskrbljenost so izrazili še posebej zato, ker določeni krogi očitajo gradiščanskim Hrvatom (podobno kot koroškim Slovencem — op. ured.) njihove stike z matičnim narodom kakor tudi stike s Slovenci na Koroškem. Odločno so zavrnili samovoljno namero Avstrije, da izvede „ugotavljanje“ manjšine, ter menili, da bi tako štetje pomenilo nadaljnji pritisk na manjšino, služilo pa bi le zmanjšanju števila pripadnikov manjšine ter skrajšanju ozemlja, na katerem bi morali po

državni pogodbi uresničiti manjšinske pravice. Prav tako je bilo na seji ugotovljeno, da se je v zadnjem času okrepila v Avstriji protijugoslovanska propagandna dejavnost informacijskih sredstev, ki trosijo špekulacije in dezinformacije o notranji in zunanji politiki Jugoslavije.

„To, da avstrijska vlada sistematično zavlačuje izpolnitev svojih mednarodnih obveznosti, ki izvirajo iz državne pogodbe in ki se tičejo manjšin — so naglasili na seji v Zagrebu — daje misliti, da za tem tičijo negativne pobude in daljnosežni motivi določenih reakcionarnih in protijugoslovanskih elementov, ne samo v Avstriji, ampak tudi zunaj njenih meja, elementov, ki se zaganjajo v jugoslovansko politiko neuvrčenosti. Predsedstvo SR Hrvatske in vsa javnost pričaja

kujeta, da bodo uradni činitelji v republiki Avstriji spoznali, da so manjšine lahko in tudi morajo biti faktor zblizevanja in most zboljševanja odnosov med državama, kar so tudi najvišji državni voditelji pogosto poudarili na medsebojnih srečanjih.“

Ob koncu je predsedstvo SR Hrvatske izreklo odločno podporo vsem pobudam jugoslovanske vlade za zaščito interesov in pravic hrvaške in slovenske manjšine v Avstriji. Pri tem je bilo posebej naglašeno, da je konstruktivna ureditev tega problema v interesu vseh republik, narodov in narodnosti Jugoslavije, ki zagotavljajo polno podporo upravičenim zahtevam Hrvatov na Gradiščanskem ter Slovencev na Koroškem in Štajerskem.

Pred tem je o odnosih med Jugoslavijo in Avstrijo s posebnim ozidrom na položaj hrvaške in slovenske manjšine razpravljala tudi izvršni svet SR Hrvatske. Na seji so prav tako ugotovili, da se je zaradi neizpolnitve določil državne pogodbe položaj manjšin občutno poslabšal. **Zato je treba — so poudarili — vztrajati na tem, da bo Avstrija v polni meri izpolnila svoje mednarodnopravne obveznosti do manjšin,** kar zahteva tudi zadnja nota jugoslovanske vlade, ki jo izvršni svet SR Hrvatske odločno podpira.

Danes obhaja Jugoslavija svoj praznik republike

V spomin na zgodovinsko II. zasedanje AVNOJ 29. novembra 1943 v Jajcu, kjer so bili položeni temelji nove Jugoslavije, praznujejo v Jugoslaviji 29. november kot dan republike. Ta največji praznik je manifestacija razvoja in uveljavljanja socialistične samoupravne Jugoslavije in je predvsem tudi demonstracija bratstva in enotnosti vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Med številnimi svečanostmi in drugimi prireditvami, s katerimi v teh dneh po vsej Jugoslaviji obhajajo praznik republike, pa zavzema letos nedvomno posebno mesto dananšnja slavnost v rojstnem kraju predsednika Tita Kumrovcu, kjer bodo slovesno otvorili novi Dom borcev NOB in mladine. Kakor so napovedali, bo dom osebnostno odprl predsednik Tito, in sicer v navzočnosti predstavnikov vseh republik in pokrajin.

Gradnja spominskega doma v Kumrovcu je imela vsejugoslovanski značaj — denar za gradnjo je prispevalo okoli 10 milijonov občanov, starih in mladih. Dom ima dva dela: spominski in gostinski. V spominskem delu bodo kinoteka, biblioteka, fonoteka, ter prostor za razstave in simpozije, v posebnem prostoru pa bodo urejena darila, ki jih je prejel predsednik Tito.

Deželna vlada v Trstu za globalno zaščito slovenske manjšine

Kakor v Rimu na državni ravni, tako so v Trstu tudi na deželni ravni po dolgotrajnih pogajanjih našli izhod iz dva meseca trajajoče vladne krize. Minuli petek je bil izvoljen novi deželni odbor, za njegovega predsednika pa ponovno demokristijan Antonio Comelli, medtem ko je predsednik deželnega sveta prvič v zgodovini dežele postal socialist — Arnaldo Pittoni.

V torek je predsednik Comelli predložil program nove deželne vlade. Posebno poglavje tega programa zadeva slovensko narodno skupnost v deželi Furlaniji-Juljski krajini ter vsebuje brez dvoma nekaj zanimivih novosti, ki jih v pro-

gramih prejšnjih deželnih vlad ni bilo.

Predvsem gre za dejstvo, da vlada tudi uradno priznava in poudarja potrebo po globalni zaščiti slovenske manjšine. Tozadevno je v vladni izjavi uradno zapisano, da bo dežela z ustreznimi ukrepi delovala v prid globalne zaščite slovenske manjšine, in sicer na vseh zakonodajno-upravnih ravneh — od državne preko deželne do lokalne ravni. Druga pozitivna novost pa je obveznost dežele, da bo v okviru svojih možnosti poiskala poti in zagotovila svobodno izražanje zavestnih narodnostnih zahtev, ki bi se pojavile na celotnem področju dežele Furlanije-Juljske krajine.

Spričo izkušenj iz daljne in bližnje preteklosti slovenska manjšina ta nedvomno pozitivni preokret razumljivo sprejema z določeno previdnostjo: ga sicer pozdravlja, toda hkrati poudarja, da besede in obljube še niso dovolj, marveč bodo o resnični pripravljenosti deželne vlade za reševanje manjšinske problematike prepričala šele dejanja.

Nova deželna vlada se v svojem programu zavzema tudi za nadaljnji razvoj sodelovanja treh sosednih dežel, to je Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije, in sicer na vseh področjih.

V torek so v komisiji za mednarodne odnose skupščine SR Slovenije obravnavali odnose Slovenije z avtonomno deželo Furlanijo-Juljsko krajino. Obravnavali so dvostranske odnose med Jugoslavijo in Italijo, predvsem pa vprašanja, ki posebej zanimajo Slovenijo, med temi na prvem mestu stanije slovenske narodne skupnosti v vseh treh koprajskih avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine.

Seje se je udeležil tudi novi generalni konzul SFRJ v Trstu Ivan Renko, ki bo zamenjal dosedanjega generalnega konzula Borisa Trampuža, kateri se po štirih letih službovanja v Trstu vrača v domovino.

Dogajajo se „čudežna naključja“

Neki dunajski list je pred nedavnim objavil trditev, da je „jugoslovanski predsednik Tito po vsej Evropi začel bujskaško gonjo proti Avstriji,“ avstrijska vlada pa da je svojim poslaništvom v zahodni Evropi naložila nalogo, da registrirajo vse akcije Jugoslavije in o njih poročajo na Dunaj. Pri tem se je list skliceval na „vesti iz krogov avstrijske zvezne vlade“.

Poročilo je imelo za posledico oster protest jugoslovanskega veleposlaništva na Dunaju, medtem ko je avstrijsko zunanje ministrstvo izjavilo, da avstrijska zvezna vlada ni dala nobenih takih vestí, na katere se je skliceval omenjeni list.

Po diplomatski poti je zadeva s tem urejena, toda v javnosti, ki ni obremenjena s pisanimi in nepisanimi pravili diplomatskih navad, je po vsem tem ostal določen priokus. Ni namreč naključje, da je Jugoslavija v svoji zadnji noti avstrijsko vlado med drugim opozorila tudi na naraščajočo protijugoslovansko gonjo v avstrijskem tisku in drugih množičnih občilih. Članek, o katerem je tukaj govorila, je torej samo del širše zasnovane dejavnosti, ki je Avstrija ne bo mogla — če hoče ostati zvesta svojemu nevtralnemu statusu — zagovarjati in opravičevati zgolj s sklicevanjem na svobodo tiska.

Prav tako pa ugledu države odnosno vlade škodujejo lahkomišljenost, s katero demantira vesti, ki so ji neprijetne. Demantiranje se je kot najboljšje potrdilo resničnosti izkazalo tudi v primeru vesti, da je Dunaj zadolžil svoje predstavnike v drugih državah, naj vestno spremljajo aktivnost Jugoslavije: imamo namreč potrdilo, da so avstrijska poslaništva tako navodilo v resnici prejela.

In da Avstrija v zvezi z zaostrovanjem manjšinske problematike in predvsem spričo prvih konkretnih oblik internacionalizacije tega vprašanja v resnici nikakor ni

tako ravnodušna, kot se skuša delati, potrjujejo njena prizadevanja, da bi s svojimi stališči prodrli v mednarodno javnost. V tej luči pa dobi povsem drugačen pomen tudi dogodek, ki smo ga prejšnji teden zabeležili na južnem Koroškem:

V sredo 20. novembra je francoski konzul iz Gradca na povabilo koroške deželne vlade obiskal šoli v Št. Primožu in Skocijanu ter se tam zanimal za ureditev in prakso dvojezičnega pouka. Obisk je bil organiziran in je tudi potekal precej skrivnostno, tako da širša javnost o njem sploh ni bila obveščena, čeprav deželna uprava sicer serbi, da ljudje zvedo tudi za najmanjšo njeno dejavnost. Ravno to pa naravnost sili k mnenju, da je nekdo imel interes, da se celotna zadeva odvija „ob izključitvi javnosti“.

Toda stvar je še precej bolj skrivnostna. Medtem ko je ravnatelj šole komaj pol ure prej zvedel za obisk, so otroci iz takih družin, ki veljajo za pristaše KHD, o njem vedeli pripovedovati že pred začetkom pouka. Bili so namreč pravočasno in temeljito poučeni, kajti po naravnost čudežnem „naključju“ je bilo prav v teh dveh krajih ravno na predvečer obiska zborovanje Heimtdiensta, kjer je bilo baje govora celo o tem, da je Francija že dala zagotovilo, da bo v primeru internacionalizacije koroškega manjšinskega vprašanja zastopala stališče Avstrije.

Le ob robu in zaradi popolnosti še navajamo, da je deželna vlada dodelila francoskemu konzulu med njegovim obiskom na južnem Koroškem za spremljevalko dr. Claudijo Kromer (sodelavko deželnega muzeja, ki ki si je ustvarila „ime“ z raziskovanjem in obdelavo gradiva o koroškem „Abwehrkampf“). Vendar pa tudi ob takem strokovnem vodstvu gotovo ne bi škodovalo, če bi se bil francoski zastopnik pozanimal še za mnenje in stališče druge strani.

Res čudežna naključja se dogajajo na Koroškem.

Od spoštovanja državne pogodbe zavisi značaj današnje Avstrije

„Odnos do slovenske in hrvaške manjšine je za nas merilo iskrenosti odnosa Avstrije do sodelovanja z Jugoslavijo,” je poudaril član predsedstva CK ZKJ in novi predsednik mestne konference SZDL Ljubljana Jože Smole na slovesnosti na ljubljanskem magistratu, kjer so prejšnji teden podelili domicil mestnemu odboru Zveze prostovoljcev-borcev za severno mejo v letih 1918-19. „Če sosednja Avstrija iskreno želi dobre odnose in prijateljsko sodelovanje z Jugoslavijo, kar njeni odgovorni dejavniki venomer ponavljajo, potem naj to dokaže v odnosu do slovenske in hrvaške manjšine, kot tudi v odnosu do izpolnjevanja jasnih določil državne pogodbe.”

Jože Smole je naglasil, da so manjšine pomembna vez med sosednjimi narodi in državami. „Zato se v konkretnem tretiranju slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji zrcali tudi stopnja pripravljenosti meddržavnega sodelovanja in v tem smislu preverja iskrenost izjav.” Govornik je poudaril, da značaj današnje Avstrije zavisi od spoštovanja državne pogodbe, s

katero je bila po zadnji vojni ustanovljena nevtralna in demokratična Avstrija in katere podpisnik je tudi Jugoslavija. „Od tega zavisi tudi mednarodni ugled Avstrije. Vse kršitve državne pogodbe so v bistvu naperjene proti demokratičnim silam, proti demokraciji in nevtralnosti, torej proti osnovam z državno pogodbo ustanovljene Avstrije.”

V svojem govoru je Jože Smole tudi opozoril, da se je Avstrija z državno pogodbo obvezala, da bo na svojem ozemlju preprečila sleherni poskus obnavljanja nacizma, nacionalizma ter šovinizma. „Sedaj pa se na ozemlju Avstrije vrste odkrite in prikrita nacistične manifestacije ter se dovoljuje delovanje starih nacistov in neonacistov. Povrhu pa je danes na fleh Avstrije pravi center sovražne propagande proti Jugoslaviji. Iz sosednje Avstrije se širijo v svet vse mogoče špekulacije, ki imajo v svojem bistvu globoko sovražno vsebino. Avstrijske oblasti pa ne store ničesar, da bi napravile konec tej propagandistično-diverzantski protijugoslovanski dejavnosti.”

„Navdaja nas globoko ogorčenje...”

Za novega predsednika mestne konference SZDL Ljubljana je bil prejšnji teden izvoljen znani družbenopolitični delavec in novinar, član predsedstva CK ZKJ Jože Smole. Nasledil je v tej funkciji Bena Zupančiča, pi so ga delegati slovenske skupščine pred tem izvolili

za podpredsednika skupščine SR Slovenije.

Na seji mestne konference SZDL Ljubljana so skupaj z delegacijami mestnih družbenopolitičnih organizacij sprejeli tudi protestno izjavo, v kateri so podprli nedavno jugoslovansko noto avstrijski vladi. V izjavi so poudarili, da je nepojmljivo ter v nasprotju z dobrososedskimi odnosi in z mednarodnimi obveznostmi, ki jih je prevzela Avstrija kot pogoj za svoj obstoj, da določila avstrijske državne pogodbe, ki se nanašajo na manjšinsko zaščito in na prepoved nacistične dejavnosti, po dvajsetih letih še vedno niso izpolnjene. Slovenska in hrvaška manjšina sta, namesto da bi končno dosegli zajamčene pravice, bolj in bolj ogroženi v svojem obstoju in razvoju. Po drugi strani pa je dovoljena dejavnost nacionalističnih, šovinističnih in neonacističnih sil proti manjšinam ter proti demokratični ureditvi Av-

strije in proti sosedni Jugoslaviji, ugotavlja mestna konferenca SZDL Ljubljana.

Zato delovni ljudje in občani Jugoslavije — kakor je bilo poudarjeno na seji — pozivajo avstrijsko javnost, naj se zaveda dejstva, da je dovoljevanje takih sil nevarno. „Avstriji naj bi vplivali na svoje zakonodajne organe in vlado, da ta prepreči delovanje neofašističnih organizacij in spoštuje mednarodne pogodbe, s katerimi so določene avstrijske obveznosti do Jugoslavije in obeh manjšin.”

Tudi Klub koroških študentov v Sloveniji je na redni skupščini sprejel protestno izjavo, v kateri najostreje obsodijo raznarodovalno politiko do zamejskih rojakov in njihovo narodno diskriminacijo v republiki Avstriji. „Navdaja nas globoko ogorčenje, ko pozorno spremljamo dogodke na avstrijskem Koroškem, ko se pogovarjamo z rojaki in ko poslušamo protislovne iz-

jave, polne sprenevedanja, ki prihajajo iz ust avstrijskih politikov,” je rečeno v izjavi. „Izražamo popolno podporo in zaupanje v politiko do tega vprašanja, ki jo izvaja pa študentje zahtevajo, da spoštuje SFRJ, ter od nje pričakujemo, da bo še naprej brezkompromisno in do celja ščitila obstoj in razvoj slovenskega narodnega telesa, živečega v republiki Avstriji.” Od Avstrije je državno pogodbo, zlasti njen 7. člen. Hkrati pozivajo vse zavedne in demokratične sile v Avstriji, da slednjič izkoreninijo prikrito in javno delujoče neonacistične sile.

Živo zanimanje za položaj manjšin in za dosego njihovih pravic je poudaril tudi predsednik zveznega odbora Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije Kosta Nadj. Ko je na seji zveznega odbora v Beogradu govoril o mednarodni dejavnosti zveze borcev, je predsednik Nadj poudaril: „V okviru sodelovanja z borčevskimi organizacijami sosednjih držav so borci NOV vedno izražali veliko zanimanje in zavzetost za položaj in uresničevanje pravic naših narodnostnih manjšin v sosednjih državah. ZBZ NOV je v duhu sklepov kongresa in splošnega mnenja jugoslovanske javnosti v izjavi predsedstva odločno zahtevala, naj vlada republike Avstrije izpolni obveznosti, ki zanj izvirajo iz državne pogodbe. Pričakujemo, da se bodo napredne avstrijske organizacije, kot zveza bivših političnih zapornikov in borcev odporiškega gibanja, zavzeli za izpolnitev določil državne pogodbe in nastopili proti kakršnekoli zoževanju zakonitih pravic slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji.”

Hkrati je predsednik Nadj naglasil, da jugoslovanske borce kot tudi vse napredne sile skrbi neovirana dejavnost revanšističnih neonacističnih skupin v Italiji in Avstriji, kjer pristojni organi žal zapirajo oči pogosto tudi pred zločini fašističnih kriminalcev.

Predsednik Nadj je omenil tudi bližnjo 30-letnico konca druge svetovne vojne ter dejal, da marsikje izražajo željo, da bi tridesetletnico zmage nad fašizmom primero proslavili. Predlagal je, da bi ob tej priložnosti organizirali vseevropsko manifestacijo borcev, ki bi okrepila njihov prestiž in povečala njihov prispevek h krepitvi pozitivnih procesov na evropskih flih, predvsem sodelovanja in varnosti vseh evropskih držav in narodov.

Avstrija mora prelomiti s prakso neizpolnjevanja državne pogodbe

Z odnosi med Jugoslavijo in Avstrijo s posebnim oziranjem na zadnjo jugoslovansko noto Avstriji se obširno bavi tudi ugledna jugoslovanska revija „Mednarodna politika”. Po mnenju omenjene revije se bilateralni odnosi med obema državama ne bi mogli bistveno izboljšati, dokler Avstrija ne bo dala zadovoljivih dokazov, da je prelomila s svojo dosedanjjo prakso neizpolnjevanja svojih obveznosti iz državne pogodbe ter dosegla potrebno stopnjo pri izpolnitvi teh obveznosti.

Ko analizira stališča, izražena v jugoslovanski noti, „Mednarodna politika” poudarja, da predstavlja nota nadaljnje prizadevanje in poziv avstrijski vladi, naj namesto dosedanjega odlaganja in zavlačevanja v polni meri izpolni svoje neodložljive obveznosti, da bo premagano obstoječe nezadovoljivo stanje.

„Mednarodna politika” opozarja, da je bila omenjena mednarodnopravno obvezna pogodba podpisana že leta 1955 in da ta pogodba slovenski ter hrvaški narodni manjšini v Avstriji jamči enake pravice, kot jih uživajo drugi državljani Avstrije; poleg tega pa obvezuje avstrijsko vlado, da prepreči sleherni nacistično dejavnost in propagando v tej deželi. Prav tako revija opozarja, da Avstrija že desetletja zadržuje uradno jugoslovansko arhivsko gradivo ter kulturne dobrine, ki so bile zaplenjene med drugo svetovno vojno.

„Spričo vseh obveznosti, ki jih Avstrija ne izpolnjuje v polni meri, se vsiljuje neizbežno vprašanje, kako si avstrijska vlada predstavlja odnose in politiko do svoje južne sosedbe,” vprašuje revija ter naglašja, da „Jugoslavija pričakuje rešitev odprlih vprašanj v praksi in vsakdanji politiki ter se ne more zadovoljiti z izjavami in obljubami.”

Nadalje revija „Mednarodna politika” ugotavlja, da je težko najti toliko zločinov in samovoljnih spletk, kot jih je zaslediti v avstrijskih množičnih obličih. Z istim začudenjem in enako grajo sprejema jugoslovanska javnost tudi nemoteno dejavnost in napačno zadržanje raznih šovinističnih sil na ozemlju republike Avstrije. Zlasti pa ni mogoče razumeti, je rečeno v članku, da take skupine uničujejo spomenike padlim borcem proti hitlerizmu (kot pred nedavnimi na Robežu) in da teh spomenikov potem niti ne obnovijo.

„Po vsem tem, po letih čakanja, da se bo avstrijska vlada resno lotila odprtih vprašanj v odnosih z Jugoslavijo, se je nakopičilo več kot dovolj vzrokov za takšen korak, kot je jugoslovanska nota iz oktobra tega leta,” pravi revija „Mednarodna politika” ob koncu svojega komentarja. „Zato v noti vsebovane zahteve niso ovira marveč so pot h vzpostavitvi dobrososedskih odnosov in razvoju vsestranskega sodelovanja med obema državama.”

Taka miselnost ne vodi k sporazumevanju

Važen del narodnostnega boja na Koroškem so tudi „pisma bralcev” v posameznih listih. V njih se namreč odraža, kakšne uspehe beležijo tako imenovani oblikovalci javnega mnenja in kako daleč je že uspelo zastrupiti ozračje v deželi.

Naj v dokaz navedemo samo dva primera:

● V *Kleine Zeitung* z dne 21. t.m. se neki Erich Reinisch iz Celovca hvali, ker so se na postajnih poslopih vzdolž proge Podrožica—Celovec pojavili slovenski napisi, ki opozarjajo na neizpolnjena določila državne pogodbe. In pravi, da se koroški Slovenci bore za nekaj povsem nemotiviranega, ker — tako argumentira — vsak Slovenec razume nemško ter govori, četudi „povindšarjeno”, nemščino. Na koncu pa vprašuje, kako dolgo bodo sicer do brodušni Korošci še trpeli to početje.

● V *Volkszeitung* z dne 22. t.m. se neka A. E. iz Celovca besno zaganja v gospo Karin Lirzer iz Steindorfa, ki se je nekaj dni prej v pismu bralcev „drznila” zapisati nekaj kritičnih besed na račun Heimatdiensta. Dajati Heimatdienstu in Abwehrtkämpferbundu nasvete, to je za „A. E.” višek nesramnosti. Priказovati Nobelovega nagradjenca za mir Willyja Brandta kot vzor, pa je po mnenju iste „A. E.” za Avstrijce celo žalitev, kajti — tako namreč pravi — v dobi Brandta se je zgodila največja izdaja nad nemškim narodom.

Samo dva primera, ki pa sta zgovorna dovolj! Sejalci protislovenske mrznje so lahko ponosni na sadove, ki jih rodi njihovo seme. Ob miselnosti, ki prihaja do izraza v takih dopisih in ki je nevarno podobna nacistični ideologiji razizma in herrenvolkove nadutosti, bo seveda težko najti pot do sprave in sporazumevanja med obema narodoma v deželi. Krivdo za takšno stanje pa ne nosijo le tisti, ki organizirano ščuvajo na narodnostno mrznjo; odgovornost pade tudi na tiste, ki takemu početju dajejo podporo in potuho.

Dejstva so neizprosna

Prejšnji teden je avstrijski zunanji minister dr. Erich Bielka-Karltru končno le napovedal odgovor avstrijske vlade na zadnjo jugoslovansko noto v zvezi z neizpolnjevanjem obveznosti, ki jih je Avstrija prevzela z državno pogodbo in drugimi mednarodnimi sporazumi. Njegova napoved pa je bila — da se previdno izrazimo — precej začudljiva.

Med drugim je minister Bielka tako v parlamentu kot tudi za tisk izjavil, da bo Avstrija večino jugoslovanskih zahtev zavrnila kot „neupravičene”, kajti po njegovem je manjšinsko vprašanje že rešeno, ostale so le nekatere „malenkosti” v zvezi z jugoslovanskimi arhivi in kulturnimi dobrinami.

Kakor izgleda, si v vladnih krogih na Dunaju delajo stvari zelo enostavno: Zahteve Jugoslavije so neupravičene in s tem konec komedije! Tako so očitno mislili tudi v Zelezem, kjer je gradiščanska deželna vlada prav tako zavrnila očitke Jugoslavije, da vprašanja hrvaške manjšine na Gradiščanskem še niso rešena. In po napovedi zunanjega ministra je sklepiti, da tudi odgovor na zvezni ravni ne bo dosti drugačen.

Vprašanje je samo, ali se bo s takim odgovorom tudi kdo zadovoljil. Na Dunaju bi končno morali le priti do spoznanja, da v nedogled ne bodo mogli zavajati domačo in mednarodno javnost, kajti izjave in obljube so lahko še tako lepe, odločilna so samo dejanja — dejstva.

V tem smislu je izjave ministra Bielke komentiral tudi jugoslovanski tisk. Beograjski dnevnik „Novosti” je v tej zvezi zapisal, da bodo ministrove besede težko pripeljele k odstranitvi ovir za razvoj dobrososedskih odnosov in sodelovanja. Težko se je izogniti vtisu, pravi list, da pri avstrijski vladi ni iskrene želje, da bi najprej izpolnila obveznosti, ki jih ji nalaga državna pogodba, in potem začela konstruktiven dialog o dobro-

sosedskem sodelovanju. Nasprotno, na jugoslovansko noto reagirajo, kot da bi bilo vse v redu in ker je „vse v redu”, se avstrijski uradni predstavniki in obveščevalna sredstva čudijo, zakaj Jugoslavija „nenadoma” nekaj načinja, česar pravzaprav ni. In pri tem ni nobenega točnega odgovora na jasna izvajanja jugoslovanske note glede poslabšanja položaja manjšin, glede protijugoslovanske gonje avstrijskega tiska, glede porasta nacionalističnih sil ter delovanja ustaških in drugih elementov na avstrijskem ozemlju. „Toda na taki ravni dialog ni mogoč,” poudarja beograjski list. „Jugoslovanska nota zastavlja Avstriji točna vprašanja in od točnih odgovorov nanje zavisi nadaljnje sodelovanje. V noti ni nobenih posploševanj. Problemi so naštetni eden za drugim ob navajanju števil in dejstev. Dejstva pa so neizprosna!”

Podobno je komentiral izjave ministra Bielke tudi zagrebški „Vjesnik”, ki je naglasil: „Če bo tudi odgovor na noto takšen, kot je napovedal minister, potem bo morala Avstrija sama nositi odgovornost za vse, kar bo temu sledilo in za korake, ki jih bo morala Jugoslavija podvzeti.” List meni, da ministrove trditve in podobno pisanje v avstrijskem tisku, da so določila državne pogodbe o narodnih manjšinah izpolnjena, samo pomenijo, da Avstrija tudi še naprej nima namena izpolniti člena 7 državne pogodbe na Gradiščanskem, Štajerskem in Koroškem. „To pomeni, kar je najvažnejše, da noče izboljšati položaja narodnih manjšin v teh pokrajinah.” Zato po mnenju lista nikakor ne zadostuje samo govoriti o „korigiranju napak” glede povračila materialnih dobrin Jugoslaviji ter obžalovati protijugoslovansko gonjo. Najvažnejše bi bilo začeti pogajanja za ureditev vseh spornih vprašanj, ne pa trditve, da argumenti, o katerih naj bi govorili, v pretežni meri niso upravičeni.

Položaj narodnih manjšin

kazalec zrelosti posameznih držav

V Beogradu je prejšnji teden zasedal 9. kongres Zveze socialistične mladine Jugoslavije, na katerem se je poleg delegatov iz cele Jugoslavije zbralo več kot sto delegacij mladinskih organizacij iz številnih držav sveta, med njimi tudi predstavniki slovenske mladine na Korškem ter slovenskih študentov na Dunaju. Posebno navdušeno pa so na kongresu pozdravili predsednika SFRJ Tita, ki se je v svojem govoru spomnil mladih ljudi, ki so padli v narodnoosvobodilni borbi ter poudaril, da je dolžnost ne le preživelih borcev, temveč tudi nove generacije, da vlaga nove napore za nadaljnji razvoj socialistične revolucije. „Graditi moramo mostove razumevanja in prijateljstva — je dejal predsednik Tito — in se skupno z vsemi naprednimi silami v lastni deželi in v svetu boriti za takšne spremembe, ki bodo utrle pot novemu svetu, srenejši bodočnosti sedanjim in bodočim pokolenjem.“

Na kongresu je bilo obširno govora tudi o vlogi narodnih manjšin, ki naj bodo most prijateljstva in dobrega sosedskega sodelovanja, ne pa, faktor ločevanja, kakor je bilo poudarjeno že v uvodnem poročilu pripravljalnega odbora. Posebej je bilo opozorjeno na dejstvo, da v nekaterih državah še vedno nahajamo ostanke mračne preteklosti, še vedno dvigajo glave neofašistični krogi in sile, ki jim popuščanje napetosti ni po volji. V tej zvezi je bilo govora zlasti o razmerah v Italiji in Avstriji ter naglašeno, da ti dve državi ne izpolnjujeta mednarodnih pogodb o zaščiti pravic slovenske in hrvaške manjšine, kar da ne prispeva k medsebojnemu zaupanju, prijateljstvu in dobremu sosedskemu sodelovanju. „Pozivamo prijateljske organizacije iz teh držav, s katerimi imamo že tradicionalno dobre stike, da se odločneje postavijo v obrambo pravic naših narodnostnih manjšin,“ je bilo rečeno v poročilu kongresu.

Prav tako je bilo o vlogi manjšin govora v diskusiji, kjer je na primer delegat iz Slovenije dejal, da imajo narodnostne skupnosti pomembno vlogo v odnosih med sosedji ter je njihov položaj zelo pomemben kazalec demokratične in humane zrelosti posameznih držav. „Žal se položaj narodnostnih skupnosti jugoslovanskih narodov v tujini razlikuje od položaja narod-

nostnih skupnosti pri nas. Grobe metode asimilacije in atmosfera pritiskov na pripadnike naših narodnostnih manjšin ustvarjajo slabo ozračje. Tega je dokaj v Italiji in v Avstriji, čeprav so narodnostne

skupnosti tam zaščitene z mednarodnimi pogodbami, ki pa jih ne izpolnjujejo, kar pomeni, da jih kršijo.“

Zastopnik koroške slovenske mladine odnosno slovenskih študentov na Dunaju je na kongresu med drugim izjavil, da tako slovenska mladina kot vsi Slovenci na Korškem pričakujejo še več podpore matičnega naroda in cele Jugoslavije v boju za uveljavitev njihovih pravic in vsestranski razvoj kulturnega ter gospodarskega življenja manjšine.

V zaključni resoluciji kongresa pa je med drugim poudarjeno, da se bo ZSMJ skupno z ostalimi družbenopolitičnimi silami Jugoslavije zavzemala za vsestransko uresničevanje pravic narodnih manjšin v sosednjih državah, za njihovo narodno individualnost, svobodo, svoboden in vsestranski razvoj ter zagotovitev vseh pravic, ki jim pripadajo na podlagi mednarodnih pogodb in listine svetovne organizacije. Rečeno je, da ZSMJ obsoja politiko asimilacije, neenakopravnega položaja manjšin in zanikanja njihovega obstoja ter se zavzema, da bi postale dejavniki zblizovanja in ne ločitve narodov.

Tone Svetina razstavlja v Trebnjem

Kakor smo v našem listu že ponovno poročali, se avtor „Ukane“ Tone Svetina uspešno uveljavlja tudi kot kipar. Njegovi spomeniki in kipi, izdelani iz drobcev granat ter iz raznih vrst orožja, izpovedujejo — kakor njegove literarne stvaritve — odločno obsodbo vojne in nasilja.

Minulo soboto so razstavo del kiparja Tonea Svetine odprli v galeriji likovnih umetnikov v Trebnjem. Razstava, prirejena pod geslom „Steber upora od Gubca do Gubčeve brigade“, sodi v okvir počastitve dneva republike ter ostane odprta do 5. decembra.

„Slovenski koledar“ je vez med rojaki doma in po svetu

Kot 22. redni zbornik Slovenske izseljenske matice v Ljubljani je izšel „Slovenski koledar 1975“, ki bi ga res lahko imenovali najlepša knjiga za Slovence po svetu. Kakor vsako leto, tako je koledar tudi tokrat bogat in pester zbornik najrazličnejših prispevkov iz življenja in dela Slovencev v domovini ter širom po svetu.

Naj vržemo najprej kratak pogled na dogodke doma v Sloveniji oziroma Jugoslaviji: lok sega od prikaza novih poti Jugoslavije pri notranjem razvoju in pri uveljavljanju politike na mednarodnem prizorišču, od spominov predsednika Tita na vojna leta in posebej na nemški desant na Drvar, od boja za Primorsko in meje na zahodu ter preko izbranih fotoreportaž iz posameznih jugoslovanskih republik ter uveljavljanja novega delegatskega sistema vse tja do delovanja Slovenske izseljenske matice in obiska rojakov v stari domovini, do kulturne dejavnosti v Sloveniji. V tem okviru spoznamo največja slovenska podjetja, zvemo za gradnjo prve jedrske elektrarne, se seznamimo s problematiko slovenskega kmetijstva in z novo ustavno ureditvijo šolstva, pa tudi z bogato dejavnostjo pevskih zborov, športnih društev in turističnih podjetij, medtem ko se nam Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani predstavi ob svojem 200-letnem jubileju.

Na poti med Slovence izven ožje domovine se s Slovenskim koledarjem najprej ustavimo pri nas na Korškem: Zvone Zorko je nanizal najvažnejše dogodke leta ter — kakor že v lanskem koledarju — opisal boj

koroških Slovencev za narodnostne pravice; pogled na „koroško stvarnost“ pa posreduje tudi odlomek „Badgasteinski protokoli“ iz Skrhinih stori Janka Messnerja. Sicer bomo na popotovanju spoznali utrinke iz življenja rojakov v Belgiji, Švici, Švedski, Zahodni Nemčiji, Argentini in Ameriki, ki vse družijo narodna zvestoba in ljubezen do materinega jezika ter jim je Slovenski koledar dragocena vez s staro domovino.

Posebno mesto zavzema tokrat v koledarju področje slovenske ljudske noše. Poleg tozadevnega uvodnega članka, ki daje splošen pregled zgodovine in razvoja ljudske noše pri Slovencih, so noše iz posameznih predelov podrobno predstavljene v besedi in sliki, kroji in opisi blaga, iz katerega so izdelane noše, pa so posneti po pristnih nošah, ki se nahajajo v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani.

Končno pa je slovenski ljudski noši posvečen še stenski koledar, ki z akvareli akad. slikarja Saše Santla demonstrira čudovitost barvitost slovenske ljudske noše.

Že ta kratki opis nas bo prepričal, da je Slovenski koledar res primerno darilo za vsakogar, ki se zanima za življenje našega človeka doma in po svetu. Vsebinsko izredno zanimivo in bogato opremljeno knjigo, ki obsega skupaj s priloženo 300 strani, lahko naročite tudi v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu. Skupaj s čudovito lepim stenskim koledarjem stane samo okoli 100 šilingov. Gotovo boste razveselili vsakogar, komur boste podarili „Slovenski koledar 1975“.

DIE FURCHE UGOTAVLJA:

„Sramota za Avstrijo“

Tudi dunajski tednik „Die Furche“ se večkrat bavi z manjšinsko problematiko in posebej s hipotezo, ki jo predstavljajo za Avstrijo neizpolnjene obveznosti iz državne pogodbe.

V obširnem komentarju Die Furche ponovno opozarja, da bi morala Avstrija storiti ukrepe za izpolnitev državne pogodbe v zvezi s pravicami manjšin, ker bo sicer ta problem nedvomno internacionaliziran — „to pa bi pomenilo za deželo hudo sramoto“.

List ugotavlja, da lik države, ki zatira manjšino, „nikakor ne ustreza Avstriji“. Zato bi bilo treba vsak ukrep v zvezi z manjšinskim vprašanjem dobro premisliti, ker do razprave o manjšini v OZN zdaj „ni več veliko časa“.

Koroške Slovence omenja časopis kot „simbol“ neizpolnjevanja obveznosti iz državne pogodbe ter pravi, da Slovincem Avstrija doslej ni izpolnila želja, medtem ko je na Južnem Tirolskem terjala vse tisto, kar je svojim manjšinam odrekla, četudi bi jim po državni pogodbi to morala zagotoviti.

Vprašanje koroških Slovencev je danes v ospredju zanimanja

Prof. Dušan Nečak, asistent v Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani, je v četrtek 21. novembra predaval v klubu „Simon Gregorčič“ v Gorici o zgodovinskem vprašanju in o sedanjih realnostih koroških Slovencev, ki živijo v mejah avstrijske republike.

Predavatelj je najprej podal po-

drobni zgodovinski opis realnosti koroških Slovencev v časih avstro-ogrske monarhije in se podrobneje ustavil pri dogodkih tik po prvi svetovni vojni, ko je prišlo na delu Koroške do plebiscita, ki je z malenkostno večino odločil, da ostane Koroška v mejah nove avstrijske države. Nečak je pri tem orisal vlogo, ki so jo v tem plebiscitu imele nekatere države, zlasti še Italija, ki je želela imeti direktno povezavo z Avstrijo na tem področju. Omenil je tudi posledice, ki so zadele koroške Slovence takoj po tem dogodku in še hušji pritisk, do katerega je prišlo v času priključitve Avstrije k Hitlerjevi Nemčiji. Povedal je tudi, da ni bilo to nič čudnega, saj je prav Koroška imela v vsem velikem rajhu največji odstotek vpisanih v nacistično stranko.

Koroška je bila tudi edina dežela v velikem rajhu, kjer je v času druge svetovne vojne prišlo do odporniškega gibanja. Predavatelj je nato omenil povojno problematiko in državno pogodbo, ki nalaga določene obveznosti do manjšin v avstrijski državi. V svojem govoru je omenil najnovejše zakone, ki zadevajo manjšinska vprašanja in tudi sedanji položaj, kjer je prišlo do ostrih sporov med zastopniki manjšine in uradnimi avstrijskimi krogi ter do odločnega posega jugoslovanske vlade v to problematiko. Dejal je, da je treba sedaj preiti na internacionalizacijo koroškega vprašanja.

(Primorski dnevnik)

TONE SVETINA

256

UKANA

TRETJA KNJIGA

Ustavili so se pred največjo barako. Povedali so jim, da je to spalnica. Vseh skupaj je bilo štirideset moških in dvajset žensk. Glede spanja so si uredili, kakor je kdo vedel in znal. Poglavitno je bilo, da so imeli streho nad glavo in bili zavarovani pred vetrom. Soba je bila podolgovata, v njej so bili trinadstropni pogradi. Martinov, ki se je rad šalil, je sobo takoj krstil za podmornico, drugi so jo prekrstili v škaflo za sardine, za pesimiste pa je bila podobna krsti.

Martinov in Vojko sta se zrinila v kot in vzela medse drobno dekle iz Brd, ki je bilo med potjo „zahajkalo“ vso opremo in ostalo brez odeje. Kapetan Jelovčan, ki je med vsemi pomenil največ in so ga tečajniki sami izvolili za komandanta šole za primer, če bi doživeli napad, je spal pri vratih, da bi lahko napravil alarm.

V glavnem so se zadrževali v učilnici od svita do noči. Nad katedrom so visele slike Tita, Lenina, Stalina in Marxa. Na dveh straneh sta viseli partijska in državna zastava. Sredi stropa pa je bila pritrjena rdeča zvezda, zraven pa iz belih papirnatih črk sestavljena parola: ZRNO ZNANO-STI ZADENE BOLJ KOT JEKLENO — LENIN.

Dekoracija je vzbujala vzdušje mitinga, ki je trajal že nekaj tednov. Muzika in ples so bile tu besede. Govorilo se je na vse načine, ki jih uporabljajo ljudje za sporazumevanje, s srcem in z malo razuma, včasih tudi zelo razumno

in brez srca ali samo s srcem. Po predavanjih so bile zvečer neskončne razprave, kjer je vsakdo povedal to, kar je mislil, in je zato tudi žel ugovarjanje ali pa odobravanje.

Hrana je bila slaba, s približevanjem pokanja čedalje bolj pičila. Tisti, ki so prišli iz brigad, so menili, da so obroki dobri in okusno pripravljani, toda premajhni. Za aktiviste s terena je bilo hrane skoraj dovolj, toda pritoževali so se, da je komaj užitna.

Vodja šole in glavni predavatelj je bil lep, visok moški tridesetih let, gladko počesan, v uniformi, izdelani iz angleških plaščev, kakršne so nosili samo tisti okrog korpusnega štaba. Tako uniformo je imel samo še Martinov, vsi drugi pa so bili oblečeni jako pisano; zvečine so imeli uniforme, slečene z okupatorja.

Predavatelj, ki je imel za seboj visoko partijsko šolo pri centralnem komiteju Slovenije, jih je znal ure in ure držati v napetosti. Odgrinjal jim je zgodovino razrednega boja in perspektivo prihodnosti. Zadovoljni so bili z njim, čeprav jih je poznal predvsem kot kolektiv in ne kot posameznike. Kot posamezniki so ga zanimali le Jelovčan, Martinov in funkcionarji od okrajnega sekretarja navzgor. O njem so vedeli samo to, da je iz Ribnice, ker ga je izdajal dialekt. Kmalu so ugotovili, da ima kot večina učiteljev lastnost, da ima sam vse prav in s tem tudi prvo in zadnjo besedo. Ker pa je dobro predaval, mu tega in rahle vzvišenosti niso zamerili. Vojko, ki je imel s profesorji slabe izkušnje, se je že v začetku tečaja ugriznil v jezik in sklenil, da bo tokrat samo poslušal in se ravnal po Jelovčanu, ki ni trčil besed po nepotrebnem, kar pa je povedal, je bilo tako, kot bi usekal s kladivom na žebelj. Vodja šole je imel še dve pomočnici, ljubki dekleti, za kateri bi bilo vseeno, če bi se kar usedli v šolske klopi in kaj povprašali.

Vojko je vzel učenje zares. Prilegnile so ga nove ideje. Nalivno pero, ki ga je bil našel pri ubitem nemškem oficirju, je ubogljivo pisalo marksistične misli. Pomagalo mu je znanje, ki ga je prebral iz Pakrove torbe in to, kar je zvedel na korpusnem biroju, saj je znala Vida taiste reči bolje povedati. Martinov, po poklicu mesar, ki mu je pero teklo počasneje, in Jelovčan, ki je raje poslušal, da je bolje sledil, sta večkrat prepisovala stavke iz njegovega zvezka.

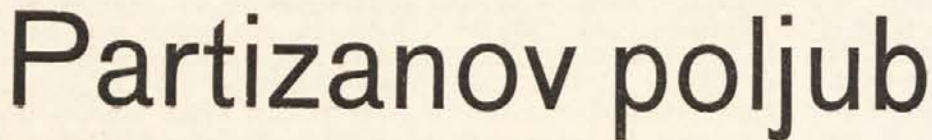
Po nekaj tednih je napolnil tri zvezke. Enega o partiji, drugega o Osvobodilni fronti, tretjega pa o izgradnji ljudske oblasti. Kadar je pomladansko sonce prijadrilo v zenit je bilo pri slapu toplo, je sedel tam, prelistaval zvezke in z rdečim svinčnikom podčrtil pomembnejše misli. Ob tem je dobival občutek, da je partija v tem boju izredna sila. Zdelo se mu je, da pri ljudeh, s katerimi se je skupaj učil in boril, začena partija zavzemati mesto boga. Vsaj govorili so na takšen način, kot so včasih verski fanatiki razpravljali o religiji. Na tisoče niti jih je vezalo nanjo. Čutili so se odvisni od nje kot rastline od zemlje in zraka.

Zdaj, ko je doživil idejo prek boja in miselnega vrednotenja zgodovine, kot utemeljitev usode razreda, ga je v celoti prevzela.

„... Ker vsi delavci ne morejo voditi boja, morajo to breme prevzeti nase izbranci. Za to poklicani. To so komunisti — ljudje posebnega kova. Avantgarda razreda...“ To pomeni, je mislil Vojko, da so komunisti predhodnica, ki bo prebila fronto nasprotnika tam, kjer bo najšibkejša. S svojim življenjem ali smrtjo bodo kazali pot iz mračnjakega sveta krivic v svet pravice in reda.

„Partija, ki se naslanja na znanost, ne more doživeti poraza, ker se spreminja s časom in gre z njim naprej...“ „... Organizirani odred, ki ga veže enotnost volje in

Zmolilo ga je drobno dekle, ki so jo klicali Maja. Včasih se mu je približala k slapu in poslušala njegova razglabljanja. Skupaj sta se učila. Nekje na Krasu je bila vo-

ter se bleščali v sočni svetlobi. Bili so srebrni in prav zares lepi, a njeno srcece je trepetalo. Predobro jih je poznala. Videla je strahotna razdejanja, ki so jih povzročili ti veliki srebrni galebi.

(Dalje v prihodnji številki)

Noč čarovnic

V Ameriki imajo v noči pred vsemi svetimi čarovnice vso oblast. To morda marsikoga veseli. Saj je tudi Goethe rekel v Faustu: Saj, ko bi čarovnic ne bilo, kdo za vrage bi še hotel biti vrag?"

Gospod Hudding pa je bil ubogi vrag, ki bi se prav rad odrekel vsem čarovnicam. Bil je poročen z eno izmed njih...

Vsi so vedeli, da bo nekoč gospa Hudding ubila svojega moža. Kako bi tudi moglo biti drugače? Na pol ga je umorila vsak teden dvakrat, trikrat. Odkar pomnim, je bilo tako. Vsakokrat je sosesčina poslušala polom in čakala, kdaj ga bo gospa Hudding bolj trdo zgrabila in mu zadala poslednji udarec.

Gospa Hudding je bila kot gora. Ko je šla čez cesto, ni racala kot gospa Rodney ali se majala kot žena doktorja Longsa, ne, privarila se je kot oklopnik. Roke je imela kot boksaar in pleča kot težak, očka pa je rekel, da je ta ženska en sam velikanski biceps.

Gospod Hudding pa je bil prtljiv kot močvirje, ne dosti večji od mene. A bil je imeniten možak. Otrokom je kupoval bonbone, če je le mogel opetnastiti svojo ženo za nekaj grošev. Včasih je igral z nami nogomet, drugič pa je bil sodnik. To se ni zgodilo preveč pogosto — zaradi gospe Hudding ne, se razume. Otroci smo ga imeli zelo radi, čeprav smo se nekoliko sramovali zanj, ker se je pustil svoji ženi tako mikastiti.

Vsakokrat se je zgodilo kmalu po mraku. Takrat smo poslušali hrup v njuni hiši. Vedno je bilo enako. Gospa Hudding je metala možu posodo v glavo in ga podila po vsej hiši. Pri tem je nenehno vpila in tulila, in kdor ni vedel, kaj se v resnici dogaja, bi mislil, kako strážansko v tej hiši bunkajo ubogo ženo.

Gospoda Huddinga ni bilo nikoli slišati. Najbrž sploh ni prišel do sapa, ker je moral tako na vse kriplje bežati pred njo. Ona pa je vreščala na vse grlo, in če smo bili mi otroci na cesti, so nas odrasli poslali domov, sami pa so stali pred vrati in čakali.

Končno ga je vselej ujela in potem je kmalu pridrvela skozi prednja vrata, planila čez tistih pet stopnic in tuleč in besneč stekla proti naši hiši. Zdirjala je čez našo verando in se pri mami zjokala zaradi vsega, kar ji je že spet napravil gospod Hudding. Očka in jaz sva medtem smuknili skozi zadnja vrata proti njihovi hiši. Notri je bilo vedno tako, kot če bi po hiši divjal tornado.

Navadno sva gospoda Huddinga našla v kopalnici, kjer se je poskušal spet zlepiti. Včasih je nezavesten ležal na tleh. Prav zato me je očka jemal s seboj. Nikoli ni vedel, ali ne bo treba po zdravnika, a Huddingovi niso imeli telefona. Niso jim ga več dali, ker ga je gospa Hudding že tolikokrat razbila.

Otroci smo ji pravili čarovnica. Če smo slišali, kako ga bunka, smo rekli: Danes pa gredo čarovnice na Klek. Mislim, da se je tako rodila tista govorica. Vsak je vedel, da ga bo prej ali slej potolkla, mi otroci pa smo vedeli, kdaj se bo to zgodilo: v noči pred vsemi svetimi, takrat, ko čarovnice uganjajo svoje norčije — mi pa imamo svoje veselje z izrezanimi voltilimi bučami, s papirnatimi spakami in z

vsemi mogočimi neumnostmi.

"V noči čarovnic ga bo čarovnica umorila," smo si pravili vse poletje, najprej za šalo, kmalu pa smo to vsi verjeli. Seveda je to ostalo naša skrivnost, vsaj do začetka oktobra, ko je bedaček Willie Dobson vse počekal.

Gospod Hudding se je takrat priplazil iz hiše in bil pri nas za vartarja. Obdržal je silovito žogo, ko je stopil k njemu Willie in ga vpra-

Ko je gospod Hudding odšel, smo Williija prebutali po vseh pravilih, dokler ni na vso moč tulil in rekel, da ni mislil nič hudega in da bi rad nerodnost popravil.

Tako je prišel enaintrideseti oktober, noč čarovnic. Lahko mi verjamete, da sem šklepetal od strahu. Nič me ni veselilo z drugimi otroki divjati v temi po mestu in strašiti ljudi. Mama pa mi je napravila lično in prav grozljivo krinko, že trem bučam sem izrezljal velike oči in široka usta, vanjo pa sem vtaknil svečo. In tako sem končno le odčokljaj.

Znočilo se je, in pri Huddingovih je bilo vse tiho. Že sem mislil, da smo se najbrž zmotili in da bo ta noč minila brez umora.

Najprej sem oddijal z Willijem Dobsonom, nekaj sva jih zagodla, a kmalu je moral domov, ker je bil še tako majhen. Nenadoma pa se je pred mano znašel gospod Hudding. "Danes se bo morda še kaj zgodilo, Johnnie," je rekel. "To ti je zabava! Kaj pa nameravaš?"

Pomagal mi je postaviti buče po zidovih — ljudje se imenitno prestrašijo, ko jih zagledajo. Prevrnila sva tudi nekaj smetnjakov, kot je navada v noči čarovnic, in gospod Hudding se je smejal, kadar sem se skril za vogal in potem iznenada planil ven s svojo grozljivo masko, da so mimoidoči zavriskali, a so se morali potem smejati, saj so sami tudi tako delali, ko so bili majhni.

Čez nekaj časa sem bil čisto brez sapa in sem z gospodom Huddingom sedel na trato ob njegovi hiši. Poiskal si je cigareto, si jo prižgal in molče kadil.

Tedaj sva slišala, kako ga je klicala gospa Hudding. "Roger," je vpila, "Roger, takoj domov!"

"Danes bo pa hudo," sem rekel, "mislite, da vas bo?"

Prižgal si je drugo cigareto in rekel, da ga to ne bi prav nič presenetilo. "Veš, Johnnie," je rekel, "za nekatere je smrt še najboljša, kar jih lahko doleti. Morda sodim

DOMISLICE

- Kdor hoče igrati za denar, mora tudi dušo postaviti na kocko.
- Če bi rad nekaj pametno rešil, potem razmisli naj po koncu noči.
- Vino se plazi do srca tako, kakor se plazi v pragozdu lev.
- Če greš po stopinjah kralja, naletiš na dvornega norca.
- Revežem je bogastvo tako oddaljeno, da ga niti z daljnogledom ne morejo videti.
- Brez trpljenja je človeku težko biti dober.
- V sovraštvu je strah.
- Biti nad družbo enostavno pomeni ne biti v njej.
- Človek, komur nihče ne ugaja, je nesrečnejši od tistega, ki ne ugaja nikomur.

šal: "Ali je res, da te bo čarovnica v čarovniški noči pokončala?"

Gospod Hudding je takoj vedel, kaj misli Willie. Nebogljenost se je zarežal in rekel: "Dotlej so še tri tedni. Willie. Misliš, da bom zdržal tako dolgo?"

Vsi smo obstali brez besed in sram nas je bilo zavoljo Williija.

ART BUCHWALD

Zabava na TV

Imamo prijatelje, ki se pišejo Shaw. Televizijskega aparata nimajo. Pravijo, da jim prav nič ne manjka; raje berejo knjige, poslušajo plošče in razen tega se imajo vsaj o čem pogovarjati, kadar so kam povabljeni, pa ponosno izjavijo, da nimajo televizorja. Imajo pa služkinjo in jasno je, da so ji morali kupiti televizor, sicer bi nemudoma pustila službo. Vsak večer slišijo iz njene sobe hrupen smeh in prepričani so, da se čudovito zabava s svojim televizorjem.

Nekega večera je pozvonil telefon in gospa z drugega konca žice je rekla, da sestavlja neko anketo in bi rada vedela, kakšen televizijski program gledajo ta večer pri Shawovih.

"Nimamo televizorja," je rekla gospa Shaw. "Hočete reči, da cela vaša hiša ne premore televizorja?"

Gospa Shaw je postalo nerodno: "No, da, služkinja ga ima."

"In kaj gleda?"

"Ne vem," je dejala gospa Shaw.

"Ali bi lahko vprašali svojo žensko, kaj gleda?"

Gospa Shaw je rekla možu, naj gre v sobo služkinje in pogleda, kaj gleda Beatrice.

Gospod Shaw se je nekam hitro vrnil.

"Nič ne gleda," je lakonsko dejal.

"Toda televizor je vključen," je pripomnila žena, "do sem ga slišim."

"Zdi se mi, da je pri Beatrice njen fant," je rekel Shaw.

"Ali si ju vprašal, kaj gledata?"

Anekdote

Fernandelovi prijatelji so se zelo čudili, ko so videli darilo, ki ga je bil znani francoski filmski komik kupil svoji ženi za rojstni dan.

"Vem, da si je tvoja žena želela televizijski sprejemnik," je rekel eden izmed njih. "Ti pa si ji kupil briljantni prstan?"

"Kaj hočeš, ponarejenih televizorjev še ni!"

Neki novinar je vprašal slavnega italijanskega dirigenta Toscaninija, koliko je zikov govori.

"Štiri," je odgovoril Toscanini, "Če govorim z lepo žensko, govorim francoski, če gre za honorarje, govorim angleški, če hočem koga zastrašiti, govorim nemški, če pa se med britjem urežem, uporabljam materin jezik!"

Ko se je konzul Emilius Paulus, poveljnik rimske vojske v bitki pri Kanah, ločil od svoje lepe in bogate žene, so se njegovi prijatelji zelo čudili. Znanec ga je vprašal, zakaj je to storil. Tedaj je Emilius Paulus vzel iz omare čevlji in dejal:

"Tudi ta čevlji je lep in bogato okrašen, toda samo jaz vem, keje me tišči."

Ob prihodu na pariško letališče so priljubljenega ameriškega komika Boba Hopa vprašali:

"S kom bi bili raje deset minut sami — z de Gaulleom ali z Brigitte Bardot?"

"Z de Gaulleom," je odgovoril komik, "ker bi mi kasneje ne bilo treba za ničemer žalovati."

"Ves včerajšnji dan sem preživel z vročino v postelji," je po-tožil francoski pisatelj Dumas starejši.

"Da, davi sem jo videl na stopnišču," mu je odgovoril sin.

med take ljudi. Dosti sem premišljeval o tem."

No, ja, sem si mislil, če hoče biti kar najhitreje mrtev, potem je že na pravi poti, ker je tako obsedel in ni na vso moč pohitel v hišo, ko ga je gospa Hudding prvič poklicala.

Nekaj časa je molče kadil. Ona je vpila zdaj pri sprednjih vratih, zdaj pri zadnjih, a videla naju ni. Imela sva srečo, poleg tega je bilo temno kot v rogu, ker je nekdo pogasil plinske luči na cesti — prvovrsten domislek. Jezil sem se, da se sam nisem spomnil na to.

Ko je gospod Hudding pokadil drugo cigareto, se je molče dvignil. "No," je rekel, "naj gre ta komedija mimo. Lahko noč, Johnnie."

"Lahko noč, gospod Hudding," sem rekel. "Vso srečo!"

Noben od njiju ni spregovoril.

Kar stala sta tam, se gledala. Ona

je držala vrata odprta. Nenadoma je on poskočil in mimo nje švignil v hišo.

Še nikoli ga ni tako spustila v hišo. Slabo znamenje. Bila je dovolj divja, da bi ga raztrgala na koščke, če bi ga ujela, a dobila ga bo prav gotovo, ker je več držala kot on.

Stal sem pred hišo. Ničesar nisem mogel videti, ker je bilo pretemno, a slišal sem, da so vsi sosedje na verandah in čakajo, predvsem pa sem slišal, kaj se je godilo v hiši. Dirjanje, ropot, vpitje gospe Huddingove. Poslušal sem, dokler sem mogel zdržati, potem sem šel domov in v svojo sobo. Tudi tam sem jo slišal, in nenadoma sem vedel: zdaj ga pa ima! Vselej je še bolj kričala, kadar ga je držala za ovrtnik.

Vedel sem, da bo čez nekaj minut pridrvela k nam. Šel sem iskat očka, da bi šla tja pogledat, kaj se je zgodilo z gospodom Huddingom. Res, že je zmerjaje pridrvela skozi vrata, takrat pa je neznanško zavriskala in sredi krika utihnila.

Ko sem pritekel, je tam že stalo nekaj ljudi. Mama me je zapodila proč. Kmalu potem je prišel domov očka. Povedal je, da je gospa Hudding padla in si zlomila tilnik, gospod Hudding pa da je precej zdelan.

Odpeljaj so ga v bolnišnico. Očka je šel z njim in ostal pri njem do jutra. Ko se je vrnil, je rekel, da je vse v redu. Gospod Hudding bo ozdravel.

Tako je tudi bilo. Gospod Hudding je prodal hišo in se vselil v našo podstrešnico kot podnajemnik. Odtlej je skoraj moj najboljši prijatelj, kar sem jih kdaj imel. Kupuje mi nogometne žoge in bonbone, zvečer pa sedi pri mami in očku, kartajo in pijejo pivo.

Nečesa pa ne veša ne mama ne očka. Tudi gospod Hudding ni mogel nikoli izveči iz mene, policija pa še najmanj: kdo je v noči čarovnic odžagal stopnice pred Huddingovo hišo. Mislim, da to nikomur ni mar razen Williiju Dobsonu in meni, zakaj Willie jih je odžagal, jaz pa sem mu pomagal in jih odvel stran.

"Nisem si upal. Ko sem odprl vrata, je bila soba zavita v temo in slišal sem samo Beatrice, ki se je nekaj hihitala in mrmrala. Potem sem zaprl vrata."

"Grem pa jaz pogledat, kaj se dogaja."

Ženski glas pri telefonu je vztrajal: "Ali bi mi povedali, kakšen program gleda vaša služkinja?"

"Ne vemo še natančno," je odkrito priznal gospod Shaw. "Če povem po pravici, niti ne vemo, če sploh gleda televizijo."

"Ali je aparat vključen?"

"Je, a sprejem je slab in slike ni videti prav jasno."

"A vseeno verjetno veste za naslov programa."

Gospod Shaw je začel postajati živčen: "Gospa, odgovarjamo vam po pravici: televizor je prižgan, punca je v sobi, toda ko sem vstopil v sobo ga ni gledala."

"Kaj pa je počela?"

"Gospa, to pa ne spada več k vaši anketi. Postavljati smete samo vprašanja s področja televizije. Če pa želite počakati, vam bo morda žena prinesla najnovejše vesti."

Gospa Shaw se je vrnila.

"Kaj je gledala?" je hotel vedeti gospod Shaw.

"Gledala je svojega fanta, ki je odhajal," je suho odgovorila gospa Shaw.

Gospod Shaw je ponovil na telefonu: "Naša služkinja gleda svojega fanta, ki odhaja."

"Mislim, da ni trenutno nikjer tega programa," je dejala gospa na telefonu.

"Prav, pridite k nam, pa ga boste lahko videli."

ŠPORTNI VESTNIK

● Drugo mesto za Sele, Št. Janž zadnji

Zadnjo soboto se je za namiznoteniški ekipi iz Sel in Št. Janža končalo jesensko obdobje prvenstva. Selani so v zadnji prvenstveni tekmi 1. razreda polno samozavesti nastopili v Tinjah in od tam odnesli zmago 7:3 in 2 točki, ki sta jim dokončno zagotovili mesto za jesenskimi mojstrom Kenitexom iz Borovelj. Proti dobremu nasprotniku iz Tinj, ki ima kakor Selani v 1. in 2. namiznoteniškem prvenstvu sodelujoče moštvo, so točkovali Mirko Oraže (3), Schweiger (3) in Falle (1). Dokončno 2. mesto lahko štejemo za velik podvig, ki bo, tako vsaj upamo, imelo svoj odmev tudi v končnem proračunu prvenstva. Pred enim letom še odlično 2. mesto v nižji skupini, ki je zadostovalo za vstop v 1. razred, je nadkrililo v letošnjem prvenstvu docela vse namiznoteniške igralce, od najmlajših tja do njihovih vzorov. Prva ekipa namiznoteniške sekcije je dosegla na tistem zaželjen cilj.

2. ekipa, ki tekmuje z mladinci in šolarji v 2. namiznoteniškem razredu, bo prvenstvo končala šele naslednji teden. Kljub dveh izostalih tekem (proti St. Margarethen v Labotski dolini in Brücklu/Mostiču) je ekipa lahko ponosna na svoje uspehe. V preteklem prvenstvenem kolu je premagala ekipo SC Elementar iz Celovca kar z 10:0. Nastopili so brez izjeme šolarji domačini, ki se bodo sčasoma še skušali s starejšimi igralci.

Št. Janž se je od jesenskega prvenstva v 1. razredu poslovil s katastrofalnim porazom 0:10, ki ga je prejel v tekmi s Št. Vidom ob Glini. Le težko se bodo šentjanščani po zimskem odmoru znebili sedanjega zadnjega mesta v lestvici, saj so po težkih porazih v pripravljenosti oslabele.

● Uspeh tudi na koroškem prvenstvu

Nepričakovano dobro so selanski zastopniki odrezali na koroškem šolarskem in mladinskem prvenstvu v Beljaku, kjer se je zbralo 120 tekmovalcev, ki so v sedmih konkurencah izbrali mojstre. Selani so osvojili 2 prva mesta in bili za KAC-Elementar najuspešnejša ekipa. V skupini mladink je postala koroška prvakinja **Marta Oraže** iz Sel, v skupini mlajših šolarjev pa je naziv koroškega prvaka osvojil njen klubski tovariš **Nanti Travnik**. Zanimiva so še nekatera mesta, ki so jih dosegli Selani: v skupini starejših šolarjev je zasedel **Marjan Velik** izredno 3. mesto, brez mavca na nogi pa bi se sigurno potegoval za najvidnejše mesto! 5. mesto v isti skupini je zasedel **Nanti Travnik**; pri mladincih je **Werner Falle** zasedel 8. mesto, skupaj z bratom Herbertom pa sta v tekmovalni mladinski dvojici zasedla 5. mesto; pri starejših šolarjih sta **Andrea Uznik** in **Marta Oraže** zasedle 2. oziroma 5. mesto. Prva mesta so osvojili sledeči tekmovalci: pri mladincih Hannes Majdič (KAC/Elementar), pri mladinkah Marta Oraže (Sele), v tekmovalni dvojici Majdič/Marke Kupper (KAC/Velkovec), pri starejših šolarjih Siegfried Hofmeister (SC Ossacher See), pri starejših šolarjih Brigitte Unterluggauer, v skupinah mlajših šolarjev in šolarj pa Nanti Travnik (Sele) oziroma Gabi Lamp (Tinje).

● Svetovni pokal: 15. 12. v Mariboru, 20. 12. v Kranjski gori

Le nekaj dni nas še loči od premiere smučarskih tekem za svetovni pokal. Začetek bo kakor že vsa leta prej „kriterij ob prvem snegu“ v Val d'Isere? ki bo na sporedu v času od 4. do 8. decembra. Avstrijska smučarska reprezentanca bo nastopila s skupno 28 tekmovalcev, med katerimi se nahajata tudi Korošca Franz Klammer in Alois Morgenstern. Pred „kriterijem“ se bodo Avstrijci zbrali še v Neustiftu, kjer bo generalna svetovnemu pokalu. Mednarodna smučarska zveza je letos za svetovni pokal upoštevala tudi dva jugoslovanska kraja, tako da bomo imeli pred vrati kar dva tekmovalca za svetovni pokal. 15. decembra bo Maribor organizator ženskega veleslaloma, 20. in 21. decembra pa bo v Kranjski gori moški veleslalom, ki bo štel med tekmovalca za svetovni pokal.

● KAC — Olimpija 8:10

Tik po „katastrofalnem“ porazu z IEV (3:6) v avstrijskem hokejskem prvenstvu je avstrijski hokejski mojster KAC imel v tekmi za karavanski pokal v gosteh Olimpijo iz Ljubljane in podlegel 8:10. V vrsti KAC je tokrat prevladala mladina, starejši štandarni igralci pa so od zunaj opazovali tekmo. Kakor zgleda, jih bodo mlajši hokejisti kaj kmalu izpodrinili, saj so jih v pripravljenosti in borbenosti tokrat prekašali. Letošnji karavanski pokal je z veliko prednostjo osvojila Olimpija. Ostala mesta si bodo razdelili Jeseničani, ATSE iz Gradca in KAC.

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 30. 11. 6.00 Jutranja gimnastika — 8.05 Družinski obzornik — 9.00 V žarišču — 10.30 Lepa domovina — 11.05 Zeleni magacin — 13.30 Radijski servis — 14.00 Voščila — 15.30 Komorna glasba — 16.00 Servis — 17.10 Govorilna ura pri dr. Weissu — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Šport, glasba in reklama — 20.10 Koncert po željah — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 1. 12. 6.10 Igra na orgle — 8.15 Kaj je novega? — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pravljica — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.15 Ogledalo gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 18.00 Deželni razgledi — 18.15 Okretnica jugovzhod — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Obisk pri koroških godbah na pihala — 20.10 Avstrijska italija — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 2. 12. 6.00 Jutranja telovadba — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.05 Šolske oddaje — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zagovorništvo z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 14.30 Igra koroške vojaške godbe — 16.00 Otroška igra — 16.45 „Čebelica Maja in njene pustolovščine“ — 17.10 Kaj radi slišimo... — 17.52 Oddaja delavske zbornice — 19.07 Melodija za vsak letnik — 20.10 Radijska igra — 21.10 „Tako se nasmejemo lahko samo na Dunaju“ — 21.30 Udarci za udarcem — 22.10 Šport.

TOREK, 3. 12. 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolske oddaje — 9.30 Koroška ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 14.30 Koroška pesem — 14.45 Golski krilni oltarji na Koroškem — 16.45 „Čebelica Maja in njene pustolovščine“ — 17.10 Ne zanižujte mi mojstrov — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Ljudska glasba in pesmi v narečju — 20.10 Zveneca alpska dežela — 21.10 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.10 Šport.

SREDA, 4. 12. 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolske oddaje — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 14.30 Na obisku pri koroških zbora — 15.00 Še vedno priljubljeno — 16.00 Za potrošnike — 16.45 „Čebelica Maja in njene pustolovščine“ — 17.10 V dunajski kavarni — 17.52 Oddaja sindikalne zveze — 19.30 Za prijatelja planin

PONUDBA

Oddam v najem prostor za trgovino ob Zablatniškem jezeru (Turnersee). Interesenti naj se javijo pri upravi lista ali telefonično (0 42 39) 314

— 20.10 V sredo zvečer v studiu Gornje Avstrijske — 21.30 Kriminalka — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 5. 12. 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolske oddaje — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 14.45 Knjige za božič — 16.45 „Čebelica Maja in njene pustolovščine“ — 17.10 Operetne melodije — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 19.07 Igrajo avstrijske godbe na pihala — 20.10 Ljudska oddaja — 21.00 Pojemo in pripovedujemo o deželi ob Dravi — 22.10 Šport.

PETEK, 6. 12. 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolske oddaje — 9.30 Ljudska glasba in pesmi v narečju — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 14.30 Za do-

bro voljo — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 16.15 To je naše mnenje — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 19.07 Robert Stolz dirigira — 19.45 Glasbena medigra — 20.10 Gost v hiši slavnostnih iger v Salzburgu — 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 30. 11. 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 1. 12. 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 2. 12. 13.45 Celovski radijski dnevnik — Dr. Anton Feinig: Hišna, ledinska in krajevna imena v Rožu — Koroška duhovnost — Koroško srednjeveško leploslovje.

TOREK, 3. 12. 9.30 Za vsakega nekaj — 13.45 Celovski radijski dnevnik — Otroci, poslušajte!

SREDA, 4. 12. 13.45 Celovski radijski dnevnik — Popper in sol.

ČETRTEK, 5. 12. 13.45 Celovski radijski dnevnik — Koroški zbori pojo — Knjige za vas — Domače viže.

PETEK, 6. 12. 13.45 Celovski radijski dnevnik — Brezmadežna.

Prosvedno društvo Velikovec vabi vse rojake iz okolice Velikovca na predavanje z diskusijo

KDO JE DOMOVINI ZVEST

Referent univ. prof. dr. Erik Prunč
v nedeljo 1. decembra 1974 ob 19.30 uri v gospodinjki šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu.

Vabi odbor

LJUBLJANA

SOBOTA, 30. 11. 6.50 Danes za vas — 9.05 Jugoslavija poje — 10.25 Praznični koncert s Simfoničnim orkestrom RTV Ljubljana — 11.35 Tri desetletja naše neuvrčenosti — 13.15 Zabavna glasba — 14.05 Silvo Matelič: Nemčija imam doma — 15.10 Iz jugoslovanskega opernega sveta — 16.00 „Vrtljak“ — 17.05 Ko bi bila AVNOJ-ska noč danes — 17.50 Lepe melodije — 18.35 Domovina je vse — 20.00 Radijski radar — 21.00 Za prijetno razvedrilo — 21.30 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 1. 12. 6.50 Danes za vas — 8.07 Radijska igra za otroke — 8.52 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite, tovariši... — 10.05 Koncert iz naših krajev — 11.15 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 14.05 Nedeljsko popoldne — 18.03 Radijska igra „Kajenje“ — 18.42 Glasbeni intermezzo — 19.40 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Srečan večer — 23.05 Literarni nohturno — 23.15 V lučeh semaforjev.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založništva in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

Pravočasno mislite

na voščila, ki jih boste za božične in noveletne praznike poslali svojim sorodnikom, prijateljem in znancem. Bogato izbiro voščil s slovenskim besedilom, pa tudi v obeh jezikih, dobite po ugodnih cenah v knjigarni

„NAŠA KNJIGA“
Celovec, Wulfengasse

OBJAVA

Po odloku ministrstva za pouk in umetnost na Dunaju z dne 26. julija 1974 je na novo upeljani 3-letni strokovni šoli za ženske poklice in na 1-letni gospodinjki šoli šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu

DAN ODPRTIH VRAT

dne 5. decembra 1974 od 9.00 do 11.30 in od 14.00 do 15.30 ure. V tem času je vsem staršem in učenkam, ki se za vstop v šolo zanimajo, omogočeno prisostvovanje pri pouku na obeh šolah.

Vodstvo šole

Katoliško prosvetno društvo „Planina“ v Selah vabi na

PREDAVANJE

inž. Blaža Singerja o gospodarsko socialnih problemih koroških Slovencev iz vidika domačih razmer v petek 29. novembra 1974 ob 20. uri v farni dvorani v Selah.

Prisrčno vabljeni

Krščanska kulturna zveza in katoliška prosveta vabila na

PREDAVANJE IN DISKUSIJO „IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH“

Referent: viš. svet. dr. Pavle Apovnik
Kraj: Dom prosvete v Tinjah
Čas: sobota, 6. december 1974 ob 19.00 uri

Prisrčno vabljeni

A V S T R I J A 1

SOBOTA, 30. 11. 15.45 Koncertna ura — 16.45 Za otroke — 17.05 Mala hišica — 17.30 Bik ima domotožje — 18.15 Smučarski tečaj — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Oddaja s Heinz Conradson — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Na tekočem traku — 21.50 Šport — 22.20 Čas v sliki — 22.25 Ponarejevalec iz Londona.

NEDELJA, 1. 12. 16.00 Rdeči avtobus — 16.30 Vickie in močni možje — 16.55 Calimero — 17.00 George — 17.25 Ernst Fuchs: Dialog s slikami — 17.55 Otrkom za lahko noč — 18.00 Dragulji 7. kontinenta — 18.30 Ob 50-letnici smrti Giacoma Puccinija — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.05 Pogovor o adventu — 20.15 Cvetovi v prahu — 21.50 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 2. 12. 18.00 Tri deklice in trije dečki — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Kamera — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Boney — 21.05 ORF-transparent — 21.15 V vzratnem ogledalu — 22.00 Čas v sliki.

TOREK, 3. 12. 18.00 Angleščina — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Rožnatardeči panter — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Kaj sem jaz? — 21.00 Poljubljan in tepen — 22.35 Čas v sliki.

SREDA, 4. 12. 10.00 Šolske oddaje — 11.00 Poljubljan in tepen — 16.30 Za otroke — 17.10 Risati — slikati — oblikovati — 17.35 Mala športna obečda — 18.00 Francoščina — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Televizijska kuhinja — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Srečanje z živimi in človekom — 21.05 Prerezi — 22.05 Čas v sliki.

ČETRTEK, 5. 12. 10.00 Šolske oddaje — 18.00 Ruščina — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.00 Podeliške zgodbe — 21.50 Čas v sliki — 21.55 Šport.

PETEK, 6. 12. 10.00 Šolske oddaje — 11.00 Iz življenja nepridiprava — 18.00 Zeleni svet — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Družina Kremenčkovih — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Panorama — 21.20 ORF-diskusija — 22.20 Čas v sliki — 22.25 Z vsemi „žavbami“ namazan.

A V S T R I J A 2

SOBOTA, 30. 11. 16.50 Hans Moser — pogled nazaj — Halo postrežek — 18.30 Med poloti — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Puhoglavci in blazneži — 22.05 Čas v sliki.

NEDELJA, 1. 12. 18.00 Tedenski obzornik — 18.30 V imenu napredka — 19.15 Solo. Večkrat nagrajeni gorski film — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Novo v kulturi — 20.10 Okolica — 20.15 Derrick — 21.15 Srečanje karikaturnistov v Alpach — 22.05 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 2. 12. 18.30 Količina, slučaj in statistika — 18.45 Šola staršev — 19.00 Puščava zmaguje — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Če oče s sinom — 21.15 Galerija — 21.40 Telereprize.

TOREK, 3. 12. 18.30 Formalna logika — 19.00 Igra s pojmi — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Rojstvo zvezde — 21.00 WIP gugalka — 21.45 Telereprize.

SREDA, 4. 12. 18.30 Dnevi, ki so naredili svetovno zgodovino — 19.00 Ernst Fuchs: Dialog s slikami — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Iz življenja nepridiprava — 21.45 Telereprize.

ČETRTEK, 5. 12. 18.30 Formalna logika — 19.00 Mož na „črni listi“ — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Danes igrajo originalni Gorenjci — 21.00 Prismojeni človek — 22.00 Telereprize.

PETEK, 6. 12. 18.30 Enej — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Svetlolas Venera — 21.40 Telereprize.

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 30. 11. 9.00 Poročila — 9.05 Potovanje v daljno arktiko — 10.00 Praznična utrda — 12.00 Program za mlade gledalce — 12.30 Koncert orkestra jugoslovanske vojne mornarice — 14.20 Igre brez meja — 15.40 Poročila — 15.45 Prelomna leta Kube — 16.25 Košarka — 18.00 Narodna glasba — 18.25 Disneyev svet —

19.10 Barvna risanka — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Cvetje v jeseni — 20.50 Moda za vos — 21.00 Operacija Cicero — 22.45 Barvna propagandna oddaja — 22.50 Dnevnik.

NEDELJA, 1. 12. 11.20 Poročila — 11.25 Začetek gradnje krške jadrne elektrane — Nedeljsko popoldne — 18.15 Cvetje v jeseni — 19.10 Barvna risanka — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Človek in pot — 21.00 Propagandna oddaja — 21.05 UNA — 1. del oddaje iz serije Karavana — 21.35 športni pregled — 22.10 Dnevnik.

PONEDELJEK, 2. 12. 8.10 Šolske oddaje — 16.30 Madžarski dnevnik — 17.25 V znamenju dvojčkov — 17.45 Mozaik — 17.50 Obzornik — 18.05 Važno je roditi se pod srečno zvezdo — 18.35 Socialistična morala in naša družba — 19.00 Odlučamo — 19.10 Barvna risanka — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 20.05 Fran Detela: Učenjak SNG Maribor — 21.25 Kulturne diagonale — 21.55 Sodobna oprema — 22.05 Mozaik kratkega filma: Prepad — 22.25 Dnevnik.

TOREK, 3. 12. 8.10 Šolske oddaje — 16.35 Steklenička čmrlja — 17.50 Barvna risanka — 17.55 Obzornik — 18.10 Življenje v gibanju — 18.35 Mozaik — 18.40 Ne prezrite: Gledališče „Glej“ in igra o Slovencih na Koroškem — 19.10 Barvna risanka — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 20.05 Pogovor... — 20.55 Barvna propagandna oddaja — 21.05 Mračni Jude — 21.50 Dnevnik.

SREDA, 4. 12. 8.10 Šolske oddaje — 16.30 Madžarski dnevnik — 17.25 Viking Viki — 17.50 Obzornik — 18.05 Pred referendmom za šolstvo ob obali — 18.35 Mozaik — 18.40 Mladi za mlade — 19.10 Barvna risanka — 19.20 Propagandna oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.05 Polnočni kavboj — 21.55 Propagandna oddaja — 22.00 Miniature — Dnevnik.

ČETRTEK, 5. 12. 8.10 Šolske oddaje — 16.30 Madžarski dnevnik — 17.30 Bratovščina sinjega galeba — 18.00 Obzornik — 18.15 Mozaik — 18.20 Svet v vojni — 19.10 Barvna risanka — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski notranjopolitični komentar — 19.55 Propagandna reportaža — 20.15 Obisk na malem planetu — 21.30 Propagandna oddaja — 22.35 Harlem — 22.25 Kizipol — 22.45 Dnevnik.

PETEK, 6. 12. 8.10 Šolske oddaje — 16.30 Madžarski dnevnik — 17.20 Veseli tobogan — 17.50 Obzornik — 18.05 Revija folklore — 18.35 Mozaik — 18.40 Začetki življenja — 18.50 Onesnaženje celinskih voda — 19.10 Barvna risanka — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski notranjopolitični komentar — 19.55 Propagandna reportaža — 20.15 Obisk na malem planetu — 21.30 Propagandna oddaja — 22.35 Harlem — 22.25 Kizipol — 22.45 Dnevnik.